

Tabakspijpen van de opgraving Groenmarkt (2003) in Gorinchem

Jan van Oostveen

De vondsten van dit Archeologisch onderzoek zijn administratief bij de werkgroep archeologie gemeente Gorinchem bekend onder A03-338-K. De resultaten zijn gerapporteerd door Archeomedia¹.

Bij dit onderzoek zijn een drietal tabakspijpen met het merk de Both aangetroffen (cat. nr. 1-13). Het betreffen Goudse exemplaren die door Gerrit Verschut zijn geproduceerd. Deze exemplaren kunnen tot de best verkrijgbare kwaliteit voor deze periode, worden gerekend.

Revisie overzicht

Versie	Wijziging
0.1	Eerste concept versie

¹ *Koning, M.W.A. de, 2009. Archeologisch onderzoek Groenmarkt 8 te Gorinchem. Archeomedia rapport A03-338-K (versie 3).*

Catalogus

Voor de beschrijving van de producten wordt een uniforme systematiek gehanteerd die gebaseerd is op de deductieve kenmerken van de kleipijp en die o.a. is gepubliceerd in Westerheem² en de Pijpelogische Kring Nederland³. Op basis van deze kenmerken worden conclusies getrokken ten aanzien van de productiedatum, de productieplaats en de eventuele fabrikant van het product. De uniforme beschrijving is als volgt:

Identificatie

- 1a. Inventarisnummer
- 1b. Beschrijving vindplaats

Deductieve kopkenmerken

- 2a. Model
Beschrijving op hoofdmodel conform de definities van Duco, 1987.
- 2b. Zijmerk links / zijmerk rechts
Beschrijving van het zijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het zijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
De linker- en rechterzijde van de pijpenkop zijn de desbetreffende zijden zoals de roker deze ziet.
- 2c. Bijmerk links / bijmerk rechts
Beschrijving van het bijmerk aan de linkerzijde van de pijpenkop / beschrijving van het bijmerk aan de rechterzijde van de pijpenkop.
- 2d. (Hiel)merk
Beschrijving van het makersmerk meestal geplaatst op het uitstekende deel, het hiel, van de kleipijp.
- 2e. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling bijvoorbeeld middels een agaatsteen waardoor een geglaasd oppervlak ontstaat, wordt beschreven.
- 2f. Behandeling kopopening
Bijvoorbeeld de met een botter afgewerkte scherpe randen van de kopopening.
- 2g. Afwerking ketelopening

Hieronder kan bijvoorbeeld de hele of halve radering rondom de ketelopening worden beschreven.

- 2h. Overig
Overige opmerkingen

Deductieve steelkenmerken

- 3a. Versiering
De eventueel aanwezige steelversiering wordt beschreven.
- 3b. Oppervlaktebehandeling
De eventuele oppervlaktebehandeling met een agaatsteen wordt hieronder beschreven.
- 3c. Overig
Overige opmerkingen

Conclusies op basis van deductieve kopkenmerken

- 4. Datering
- 5. Mogelijk productiecentrum
- 6. Mogelijke pijpenmaker / atelier

Overig

- 7. Literatuurverwijzing
Een verwijzing naar soortgelijke producten uit de literatuur wordt onder dit nummer gemaakt.

² Oostveen, J. van en A. van Oostveen-Bonnema, 2001. *Kleipijpen; een statistische analyse*. In: *Westerheem*, 50ste jaargang, nummer 1, p. 13-27.

³ Oostveen, J. van en A. van Oostveen, 2000. *Oproep tot een nationale inventarisatie*. In: *Pijpelogische Kring Nederland*, 22ste jaargang, nummer 88, p. 1192-1195.

Groenmarkt

Catalogusnummer 1.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild / -
- 2d. Both
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1740-1760
- 5. Gouda
- 6. Gerrit Verschut
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 2.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild / -
- 2d. Both
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1740-1760
- 5. Gouda
- 6. Gerrit Verschut
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 3.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a. Ovoïde
- 2b. -/-
- 2c. Gouds wapenschild / -
- 2d. Both
- 2e. Geglaasd
- 2f. Gebotterd
- 2g. Gehele radering rondom ketelopening
- 2h.
- 3a.
- 3b.
- 3c.
- 4. 1740-1760
- 5. Gouda
- 6. Gerrit Verschut
- 7.

Foto pijp schaal 1:1

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 4.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. "IN GOUDA"
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1740-1770
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 5.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. "IN GOUDA"
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1740-1770
- 5. Gouda
- 6.
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 6.

- 1a. Vondstnummer 256
- 1b. Groenmarkt
- 2a.
- 2b.
- 2c.
- 2d.
- 2e.
- 2f.
- 2g.
- 2h.
- 3a. Parelranden
- 3b. Geglaasd
- 3c.
- 4. 1675-1750
- 5.
- 6.
- 7.

Foto pijp niet op schaal

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem

Catalogusnummer 7.

1a. Vondstnummer 256
1b. Groenmarkt

2a.

2b.

2c.

2d.

2e.

2f.

2g.

2h.

3a. -

3b. Geglazuurd (mangaanoxide)

3c.

4. 1650-1750

5.

6.

7.

Foto pijp niet op schaal

© Werkgroep Archeologie gemeente Gorinchem